

Witaj[®]



Was ist Witaj?

What is Witaj?

Što je Witaj?

Co jo Witaj?

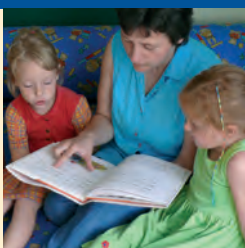
Was ist Witaj?

Seite 3



What is Witaj?

page 9



Što je Witaj?

strona 13



Co jo Witaj?

strona 19



Was ist Witaj?



Was ist Witaj?

- Witaj ist ein sorbisches¹ Wort und heißt Willkommen
- ▲ Witaj wurde als Modellprojekt vom Sorbischen Schulverein e.V. (SSV²) entwickelt und wird von ihm seit 1998 in der Praxis umgesetzt
- Witaj fördert den frühkindlichen sorbisch-deutschen Spracherwerb
- Witaj wird im Freistaat Sachsen und im Land Brandenburg praktiziert
- ▲ Witaj legt den Grundstein für eine komplexe mehrsprachige Bildung von der Kinderkrippe bis zur Universität



Wie wird Witaj vermittelt?

- Witaj bedeutet Anwendung der international bewährten Immersionsmethode (vollständig oder partiell)
- ▲ Witaj heißt Eintauchen in ein sorbisches Sprachbad
- Witaj führt spielerisch zur sorbisch-deutschen Zweisprachigkeit
- Witaj heißt: eine Person – eine Sprache (Sprache ist an Personen gebunden)

Welche Vorteile bringt Witaj?

- Witaj fördert zusätzlich soziale, interaktive und kognitive Fähigkeiten der Kinder
- ▲ Witaj-Kinder haben einen Wissensvorsprung beim Erwerb von weiteren Sprachen
- Witaj fördert den frühen Zweitspracherwerb, da bereits auf bestehende neuronale Vernetzungen des Erstspracherwerbs zurückgegriffen wird
- Witaj-Kinder können beim Eintritt in die Grundschule mit der sorbischen und der deutschen Fibel alphabetisiert werden
- ▲ Witaj fördert Toleranz und Aufgeschlossenheit gegenüber anderen Sprachen und Kulturen
- Witaj wird vom Freistaat Sachsen und dem Land Brandenburg gefördert
- Witaj bedeutet für die Eltern keinen finanziellen Mehraufwand bei der Betreuung ihrer Kinder
- ▲ Witaj fördert die frühe Mehrsprachigkeit und den späteren Zugang zum Arbeitsmarkt in Ost und West



Welcher Unterschied besteht zwischen Witaj-Kindertagesstätten und Witaj-Gruppen?

● Witaj-Kindertagesstätten wenden die vollständige Immersion an:

- alle Kinder lernen sorbisch, Umgangssprache ist sorbisch
- alle Erzieherinnen beherrschen die sorbische Sprache in muttersprachlicher Qualität, ständige Weiterbildung in sorbischer Sprache
- Witaj-Kindertagesstätten befinden sich in Trägerschaft des Sorbischen Schulvereins. Insgesamt werden 520 Kinder in 8 Kitas betreut
- in Sachsen: Dörghenhausen, Rohne, Malschwitz und sorbische Kitas Ralbitz, Crostwitz und Ostro, in denen für nichtsorbische Kinder die vollständige Immersion angewandt wird
- in Brandenburg: Cottbus-Sielow und Cottbus-Mitte

▲ Witaj-Gruppen wenden die partielle Immersion an:

- nur in ausgewählten Gruppen der Kitas lernen die Kinder sorbisch
- nur einzelne Erzieherinnen beherrschen die sorbische Sprache
- Witaj-Gruppen befinden sich in unterschiedlicher Trägerschaft
- in Sachsen und Brandenburg sind seit 1999 28 Witaj-Gruppen mit ca. 420 Kindern in 20 deutschen Kitas entstanden

Für wen ist Witaj?

- Witaj-Gruppen können auf Wunsch der Eltern eingerichtet werden
- ▲ Witaj-Kindertagesstätten und -Gruppen besuchen vor allem Kinder, die zu Hause die sorbische Sprache nicht erlernen können



Was kommt nach Witaj?

- sorbische und Witaj-Kinder werden vorrangig in den sorbischen und zweisprachigen Schulen aufgenommen
- ▲ Witaj ist die beste Voraussetzung zur Teilnahme am schulartübergreifenden Konzept für zweisprachige sorbisch-deutsche Schulen „2plus“³ in Sachsen und am bilingualen Unterricht⁴ in Brandenburg
- Witaj bedeutet Zwei- und Mehrsprachigkeit, durch 2plus bzw. bilingualen Unterricht wird Zwei- und Mehrsprachigkeit zum Schulprogramm erhoben, Bildungs- und Erziehungsziel ist die aktive sorbisch-deutsche Zweisprachigkeit

¹ sorbisch wird in der Niederlausitz auch wendisch genannt

² SSV = Sorbischer Schulverein e.V., weitere Informationen unter www.sorbischer-schulverein.de und www.witaj.de

³ 2plus ist ein schulartübergreifendes pädagogisches Konzept zum frühen Erlangen von Mehrsprachigkeit (sorbisch, deutsch plus weitere Sprachen), weitere Informationen unter www.sachsen-macht-schule.de

⁴ weitere Informationen unter www.abc.brandenburg.de



What is Witaj?



What is Witaj?

- Witaj is a Sorbian¹ word and means “welcome”
- ▲ Witaj was developed as a model project by the Sorbischen Schulverein e.V. (Sorbian School Association²) and has been practiced by this organisation since 1998
- Witaj promotes Sorbian-German language skills in early childhood
- Witaj is practiced in the Free State of Saxony and in Brandenburg
- ▲ Witaj lays the foundation for a complex multi-language education from nursery school to university

How is Witaj mediated?

- Witaj means applying the internationally proven methods of immersion (full or partial)
- ▲ Witaj means diving into a pool of Sorbian language
- Witaj playfully leads to Sorbian-German bilingualism
- Witaj means: one person – one language (language is tied to people)



What are the advantages of Witaj?

- Witaj also promotes social, interactive and cognitive skills of children
- ▲ Witaj children have a head start when it comes to acquiring additional languages
- Witaj promotes bilingualism at an early stage, since existing neuronal links used in the acquisition of the first language are drawn upon
- Witaj children are able to learn the alphabet when entering primary school with Sorbian and German primers
- ▲ Witaj promotes tolerance and openness towards other languages and cultures
- Witaj is promoted by the Free State of Saxony and Brandenburg
- Witaj means no additional financial costs for parents with regard to childcare
- ▲ Witaj promotes early multilingualism and access to the job markets of Eastern and Western countries later in life

What is the difference between Witaj day-care centres and Witaj groups?

- **Witaj day-care centres apply full immersion:**
 - all children learn Sorbian, the colloquial language is Sorbian
 - All nursery teachers are able to speak the Sorbian language on a native speaker level, and continue to educate themselves in the Sorbian language
 - Witaj day-care centres are under the sponsorship of the Sorbian School Association with a total of 520 children in 8 day-care centres
 - in Saxony: Dörghenhausen, Rohne, Malschwitz and Sorbian day-care centres Ralbitz, Crostwitz and Ostro offer full immersion concepts for non-Sorbian children
 - in Brandenburg: Cottbus-Sielow and Cottbus-Mitte

▲ Witaj groups use partial immersion concepts:

- Witaj Children learn Sorbian only in selected groups of the day-care centre
- Only certain nursery teachers are able to speak the Sorbian language
- Witaj groups have different sponsors
- in Saxony and in Brandenburg there have been 28 Witaj groups founded with approx. 420 children in 20 German day-care centres since 1999

For whom is Witaj intended?

- Witaj groups can be created at the request of parents
- ▲ Witaj daycare centres and groups are intended especially for children who are unable to learn Sorbian at home

What comes after Witaj?

- Sorbian and Witaj children are preferentially admitted to the Sorbian and bilingual schools
- ▲ Witaj is the best precondition for being admitted to the comprehensive curricular concept for bilingual Sorbian-German schools “2plus”³ in Saxony and to bilingual schooling⁴ in Brandenburg
- Witaj means bilingualism and multilingualism, through 2plus or bilingual instruction bilingualism and multilingualism are added to the curriculum. The educational objective is to actively promote Sorbian-German bilingualism

¹ Sorbian is also known as Wendish in Lower Lusatia

² SSV = Sorbischer Schulverein e.V., more information at www.sorbischer-schulverein.de and www.witaj.de

³ 2plus is a comprehensive curricular educational concept for achieving multilingualism at an early stage in life (Sorbian, German plus additional languages), for more information, go to www.sachsen-macht-schule.de

⁴ more information at www.abc.brandenburg.de

Što je Witaj?



Što je Witaj?

- Witaj woznamjenja, zo witamy serbske a serbsce wuknjace džěći mjez nami
- ▲ Witaj je Serbske šulske towarstwo z.t. (SŠT¹) jako modelowy projekt wuwilo a w lěće 1998 zawjedło
- Witaj spěchuje zažne přiswojenje serbskeje a němskeje rěče
- Witaj nałožuje so w Swobodnym staće Sakska a w kraju Braniborska
- ▲ Witaj je zakład za wjacerěčne kubłanje wot žłobika hač k uniwersiće



Kak so Witaj posrědkuje?

- Witaj woznamjenja nałožowanje mjezynarodnje při-
póznaćeje metody imersije (dospołneje abo parcielneje)
- ▲ Witaj woznamjenja zanurjenje do serbskeje rěče
- Witaj wjedže hrajkajo k serbsko-němskej dwurěčnosći
- Witaj nałožuje so po principje: jedna wosoba –
jedna rěč (rěč je wjazana na wosobu)

Što su lěpšiny Witaj?

- Witaj přidatnje spěchuje socialne, interaktiwne a kognitiwne kmanosće džěći
- ▲ Witaj-džěći maja předskok wědy při nawuknjenju dalších rěčow
- Witaj spěchuje zažne přiswojenje druheje rěče, dokelž nawjazuje na hižo wobstejace neuronalne wjazby, kotrež wobsteja přez přiswojenje přenjeje rěče
- Witaj-džěći móža so hižo w 1. lětniku po koncepcje zplus ze serbskej a němskej fiblu alfabetizować
- ▲ Witaj spěchuje tolerancu a wotewrjenosć druhim rěčam a kulturam napřečo
- Witaj spěchuje so ze stron Sakskeje a Braniborskeje
- Witaj rěka, zo nimaja starši přidatne finanielne wudawki
- ▲ Witaj spěchuje zažnu dwurěčnosć a interkulturalitu a z tym pozdžiše móžnosće na džěłowych wikach na wuchodže a na zapadže



Kotry rozdžěl wobsteji mjez Witaj-pěstowarnjami a Witaj-skupinami?

- Witaj-pěstowarnje nałožuja metodu dospołneje imersije:
 - wšitke dźěći wuknu serbsce, serbščina je wobchadna rěč
 - kóždy pěstowarka wobknježi serbščinu w maćernorěčneje kwaliće a so stajnje dale kubtuje
 - nošer je Serbske šulske towarstwo z.t., kiž ma tuchwilu 520 dźěći we 8 pěstowarnjach
 - pěstowarnje w Sakskej: Němcy, Rowno, Malešecy a serbske pěstowarnje w Ralbicach, Chrósćicach a we Wotrowje, w kotrychž so za němske dźěći dospołna imersija nałožuje
 - pěstowarni w Braniborskej: Choćebuz-Žyłow a Choćebuz-centrum





▲ Witaj-skupiny naložuju parcielnu imersiju:

- džěci njewuknu we wšěch skupinach pěstowarnje serbsku rěč
- jenož někotre pěstowarki wobknježa serbšćinu
- Witaj-skupiny su we wšelakich nošerstwach
- W Sakskej a Braniborskej nastachu z lěta 1999 28 Witaj-skupinow z něhdže 420 džěćimi w 20 němskich pěstowarnjach



Za koho je Witaj?

- Witaj-skupiny móža so na próstwu staršich zarjadować
- ▲ Witaj-pěstowarnje resp. skupiny wopytuja wosebje dźěći, kiž doma serbsce nje(na)wuknu



Što scěhuje po Witaj?

- Serbske a Witaj-dźěći maja jako přenje přistup k serbskim abo dwurěčnym šulam
- ▲ Witaj je najlěpše wuchadžišćo za wopyt dwurěčnych serbsko-němskich zakładnych a srjedźnych šulow kaž tež gymnazija, kiž wuwučuja po koncepcje 2plus² w Sakskej a w Braniborskej po koncepcje za bilingwalnu wučbu³
- Witaj woznamjenja dwurěčnosť, kubłanski a zdźětowanski cil je aktiwna serbsko-němska dwurěčnosť

1 SŠT = Serbske šulske towarstwo z.t., dalše informacije pod www.sorbischer-schulverein.de a www.witaj.de

2 2plus je pedagogiski koncept za zažne nawuknjenje wjacorych rěčow (serbščina, němčina plus dalše rěče), kiž saha wot zakładneje šule přez srjedźne hač ke gymnazijej. Dalše informacije dóstanjeće pod www.sachsen-macht-schule.de

3 dalše informacije pod www.abc.brandenburg.de

Co jo Witaj?



Co jo Witaj?

- Witaj wóznamjenijo, až witamy serbske a serbski wuknjece žiši mjaz nami
- ▲ Witaj jo modelowy projekt, kótaryž jo wuwijało Serbske šulske towaristwo z. t. (SŠT¹) a se wót njogo z lěta 1998 w praksy pšewježo
- Witaj spěchujo nawuknjenje serbskeje a nimskeje rěcy wót rańšego žišetstwa
- Witaj se pšewjedujo w Lichem staše Sakskej a w kraju Bramborskej
- ▲ Witaj položyjo zakład za kompleksne wěcejrěcne kubłanje wót žišownje až k uniwersiše



Kak se Witaj pórřednijo?

- Witaj nałožuju mjazy-rodnje pšipóznatu metodu imersije (dospołnu abo žělnu)
- ▲ Witaj znani kupanje w rěcy
- Witaj dowježo grajkajucy k serbsko-nimskej dwójorěčnosći
- Witaj znani: jedna wósoba – jedna rěc (rěc jo wězana na wósobu)



Kótary wužytk pšinjaso Witaj?

- Witaj spěchuju pšidatnje socialne, interaktiwne a kognitiwne zamóžnosći žiši
- ▲ Witaj-žiši maju pši nawuknjenju dalšnych rěcow pšedskok we wěže
- Witaj spěchuju rane wuknjenje drugeje rěcy, dokulaž zložuju se na južo wobstojecu neuronalnu seš, kótaraž jo nastala pši wuknjenju přédneje rěcy
- Witaj-žiši mógu se ze zastupom do zakładneje šule alfabetizěrowaš ze serbskeju a nimskeju fiblu
- ▲ Witaj spěchuju tolerancu a wótworjonosć za tamne rěcy a kultury
- Witaj se wót Licheho stata Sakskeje a kraja Bramborskeje spěchuju
- Witaj pšewjeduju se mimo dodatnych wudawkow za starjejšeju
- ▲ Witaj spěchuju ranu wěcejrěčnosć a z tym pózdzej pšistup k žělowym wikam ako na pódzajtšu tak teke na pódwjacorju

Kóтары rozdźěl wobstoj mjazy Witaj-žišownjami a Witaj-kupkami?

● Witaj-žišownje nałožuju dospołnu imersiju:

- wšykne žiši wuknu serbski, wobchadna rěc jo serbska
- wšykne kubłarki wobkněžyju serbsku rěc w maminorěcnej kwaliti a se wobstawnje w serbskej rěcy dalej kubłaju
- Witaj-žišownje su w nosarstwje Serbskego šulskego towaristwa, w cełku stara se wó 520 žiši we 8 žišownjach
- w Sakskej: Němcy, Rowne, Malešecy a serbske žišownje w Ralbicach, Chrosćicach a Wotrowje, w kótarýchž se za njeserbske žiši dospołna imersija nałožuju
- w Bramborskej: Chóšebuz-Žyłow a Chóšebuz-centrum



▲ Witaj-kupki nałožuju parcielnu imersiju:

- žiši wuknu we wubranych kupkach žišownje serbski
- jednotliwe kubłarki wobkněžyju serbsku rěc
- Witaj-kupki su we wšakorakem nosarstwje
- w Sakskej a Bramborskej jo nastalo z lěta 1999 28 Witaj-kupkow z něži 420 žišimi we 20 nimskich žišownjach

Za kogo jo Witaj?

- Witaj-kupki mógu se zarědowaś na žyćenje staršejšych
- ▲ Witaj-žišownje a -kupki woglěduju zwětšego žiši, kótarež doma serbsku rěc njamógu nawuknuś

Co pšizo pó Witaj?

- serbske a Witaj-žiši pšiwzeju se ako předne na serbskich a dwójeřecných šulach
- ▲ Witaj jo nejlěpše wuměnenje za wobžělenje na šulske schóžžeńki pšesehajucem koncepcje za dwójeřecne serbsko-nimske šule „2plus“² w Sakskej a na bilingwalnej wucbje³ w Bramborskej
- Witaj znani dwóje- a mnogorečnosť, z 2plus resp. bilingwalnej wucbu se dwóje- a mnogorečnosť na šulski program pózwignjo, kubłański a wótkubłański zaměr jo aktiwna serbsko-nimska dwójeřecnosť

¹ SŠT = Serbske šulske towaristwo z.t., dalšne informacije pód www.sorbischer-schulverein.de a www.witaj.de

² 2plus jo šulske schóžžeńki pšesehajucy pedagogiski koncept k ranemu dojspišu mnogorečnosći (serbski, nimski plus dalšne rěcy), pšidatne informacije pód www.sachsen-macht-schule.de

³ dalšne informacije pód www.abc.brandenburg.de



Witaj®



Serbske šulske towarstwo z.t./
Serbske šulske towaristwo z.t./
Sorbischer Schulverein e.V.

IMPRESSUM

Wudawaćel/Herausgeber:
Serbske šulske towarstwo z.t./
Serbske šulske towaristwo z.t./
Sorbischer Schulverein e.V.

Póstowe naměsto/Postplatz 2
02625 Budyšin/Bautzen

Tel.: 03591 550216, Fax: 03591 550220
Email: info@sorbischer-schulverein.de
Internet: www.sorbischer-schulverein.de
www.witaj.de



Awtorka/Autorin:
Ludmila Budarjowa/Ludmila Budar

Přełožk/Übersetzung:
dr. Christiana Piniekowa/Dr. Christiana Piniek
(delnjoserbsce/niedersorbisch),
Hansson Übersetzungen GmbH
(jendźelsce/englisch)

Fota/Fotos:
Serbske šulske towarstwo z.t./
Serbske šulske towaristwo z.t./
Sorbischer Schulverein e.V.,
Mondstein, Ines Friedrich/Pixelio

Wuhotowanje/Layout:
Christian Ratajczak, www.ratajczak-design.de

©Serbske šulske towarstwo z.t./
Serbske šulske towaristwo z.t./
Sorbischer Schulverein e.V..
12/09

